



STORTINGET

Representantforslag 79 S

(2017–2018)

fra stortingsrepresentantene Lene Vågslid, Jan Böhler og Maria-Karine Aasen-Svensrud

Dokument 8:79 S (2017–2018)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lene Vågslid, Jan Böhler og Maria-Karine Aasen-Svensrud om ny straffebestemmelse som tydeliggjør at det er ulovlig å dele eller offentliggjøre bilder som er avslørende, nedverdiggende eller krenkende for den eller de som avbildes og som øker strafferammen for å spre denne typen bilder uten samtykke

Til Stortinget

Bakgrunn

Deling eller på annen måte offentliggjøring av bilder av privat karakter uten samtykke, er en relativt ny form for kriminalitet, som har eksplodert i omfang. Den rammer i all hovedsak jenter, som enten blir hacket eller som opplever at for eksempel en eks-kjæreste deler eller offentliggjør bilder gjennom såkalt hevnporno. Dette har store konsekvenser for de det gjelder. Ofrene opplever ofte at de mister kontrollen, de vet ikke hvem som vet, hvem som har sett, og det kan forfølge de som rammes resten av livet. Bilder som er spredd på nettet forsvinner aldri. KRIPOS melder også om at det er et stort problem at mange bruker trusler om å dele bilder som utpressing for å få bilder, seksuelle tjenester eller for å hindre at en av partene avslutter et forhold.

Det er behov for å bekjempe denne typen kriminalitet langt bedre enn tilfellet er i dag. Det er viktig å skjerpe opplysningsarbeidet, forebyggingsarbeidet og å legge til rette for at det er lett å tilegne seg informasjon om at dette er ulovlig. Det er også behov for at sakene følges opp av politiet, og at de som utsettes får gode hjelpetil-

bud. Det er videre behov for mer kompetanse om utfordringene knyttet til digital vold.

Om behovet for en egen tydelig straffebestemmelse

Etter straffeloven (strl.) §§ 266 (hensynsløs adferd) og 267 (krenkelse av privatlivets fred) er det i dag ulovlig uten samtykke å dele eller offentliggjøre bilder av personer som er avslørende, nedverdiggende eller krenkende for den eller de som avbildes. Utfordringene med bestemmelsene i straffeloven er at dette ikke eksplisitt fremkommer av lovens ordlyd. Dette er straffebud som også regulerer andre handlinger.

Bestemmelsene i straffeloven lyder som følger:

«§ 266 Hensynsløs adferd

Den som ved skremmende eller plagsom opptreden eller annen hensynsløs adferd forfølger en person eller på annen måte krenker en annens fred, straffes med bort eller fengsel inntil 2 år.»

«§ 267. Krenkelse av privatlivets fred

Den som gjennom offentlig meddelelse krenker privatlivets fred, straffes med bot eller fengsel inntil 1 år.

Straff etter første ledd kommer ikke til anvendelse på den som bare har deltatt ved teknisk bistand eller distribusjon av et blad eller tidsskrift produsert i riket. Tilsvarende gjelder for kringkastingssendinger.

Straff etter første ledd kan bortfalle dersom meddelelsen var fremkalt av den fornærmede selv ved utilbørlig atferd, eller meddelelsen er blitt gjengjeldt ved en krenkelse av privatlivets fred eller en kroppskrenkelse.

Brudd på strl § 266 kan også utløse erstatningsansvar, jf skadeerstatningsloven § 3-3.»

Disse bestemmelsene er ikke tydelige på at det å dele bilder uten samtykke som er avslørende, nedverdiggende eller truende, er ulovlig. Den reflekterer heller ikke at dette er alvorlig kriminalitet med store konsekvenser for den som rammes. Det vil ikke være nok å

lese bestemmelsene i strl. §§ 266 og 267 for folk som prøver å finne ut om det er ulovlig å dele denne type bilder uten samtykke. Man må også lese for eksempel kommentarer til loven eller rettspraksis. Informasjonen om at det å dele denne typen bilder uten samtykke etter straffeloven er ulovlig, blir dermed utilgjengelig for vanlige folk. Det samme gjelder for de som driver forebyggende arbeid for eksempel i skolen. I et forebyggingsperspektiv er det uheldig.

Gjennom å få på plass en egen bestemmelse som er tydelig på at det å dele avslørende, nedverdiggende eller krenkende bilder uten samtykke er et lovbrudd, vil det bli tydeliggjort at dette er ulovlig. Kunnskapen vil lettere kunne formidles.

Om økning av strafferammen

Straffen som i dag kan gis etter strl. §§ 266 og 267 er bot eller fengsel inntil 2 år. Til sammenligning er strafferammen for trusler 1 år, jf. strl. § 263, og for grove trusler 3 år, jf. strl. § 264. Sammenlignet med straffnivået for øvrig er strafferammen for å dele denne typen bilder uten samtykke relativ lav.

Det å skjerpe straffen vil sende et sterkt signal om at dette er alvorlig kriminalitet, som gir konsekvenser og som i fremtiden vil kunne gi enda sterkere reaksjoner enn i dag. Deling av denne typen bilder kan forårsake

betydelig skade som påvirker både enkeltindividet familie og samfunn. Det taler for en økning av straffen. Å øke strafferammen vil også kunne ha en avskrekkende effekt, fordi det viser at lovgiver mener dette er alvorlig kriminalitet som bør behandles deretter.

Den digitale volden har mange fellestrekk med den fysiske volden, og skadevirkningene er ofte svært like. Dette er en relativt ny utfordring i samfunnet, hvor det har skjedd mye siden straffeloven ble vedtatt i 2005. Det å øke straffen vil også føre til at straffnivået samsvarer bedre med andre former for alvorlig kriminalitet i straffeloven.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen fremme lovforslag om en egen bestemmelse i straffeloven som tydeliggjør at det er ulovlig uten samtykke å dele eller på annen måte offentliggjøre bilder av andre som har avslørende, nedverdiggende eller krenkende karakter, som eksplisitt forbyr hevnporno og som øker strafferammen for denne typen handlinger.

30. november 2017

Lene Vågslid

Jan Böhler

Maria-Karine Aasen-Svensrud